

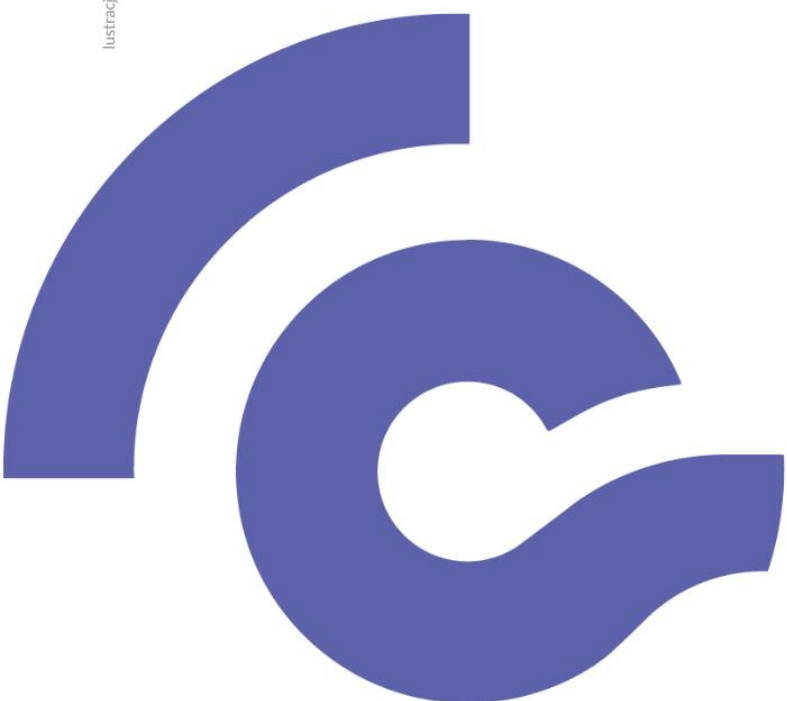
Rozwijanie zainteresowań i orientacji na przyszłość

Scenariusz warsztatów behawioralnych
Agnieszka Winnik-Pomichter
Tomasz Kołodziejczyk

Szkoła dla innowatora

Ilustracja: rawpixel.com / Freepik

ceo

CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

Wstęp

Przedstawiamy Wam scenariusze warsztatów dla uczniów klas VII. Warsztaty dotyczą kompetencji behawioralnych i powstały w ramach programu *Szkoła dla innowatora*.

Punktem wyjścia do warsztatów był zestaw kompetencji behawioralnych, które zostały opisane w raporcie *Szkoła dla innowatora. Kształtowanie kompetencji proinnowacyjnych* przez zespół profesora Jana Fazlagicia.

Na podstawie dziesięciu zaproponowanych w raporcie kompetencji behawioralnych opracowaliśmy osiem tematów warsztatów, które mogą być przeprowadzone z całymi klasami lub w mniejszych grupach:

1. odwaga i podejmowanie ryzyka;
2. wizualizacja problemu i rozwijanie wyobraźni poprzez przydatne metafory;
3. podejmowanie decyzji;
4. liderowanie;
5. opóźniona lub odroczone gratyfikacja i wytrwałość;
6. zarządzanie zmianą i improwizacja;
7. rozwijanie zainteresowań i orientacji na przyszłość;
8. współpraca.

Każdy warsztat został zaplanowany na 90 minut. Jeżeli nie macie organizacyjnych możliwości przeprowadzenia tak długich zajęć, proponujemy uważne przeczytanie scenariuszy i wybranie tych propozycji, które będą Waszym zdaniem najlepsze dla uczennic i uczniów, a jednocześnie najbliższe Wam.

Scenariusze mają być inspiracją dla prowadzących. Jeżeli chcecie, zmieniajcie je, łączcie, dzielcie, wykorzystujcie w taki sposób, by były jak najbardziej wartościowe dla uczniów i uczennic, z którymi pracujecie. Wierzymy, że podejmiecie najlepsze możliwe decyzje w danym momencie.

Warsztaty mogą być prowadzone przez wychowawców, ale także przez innych nauczycieli lub osoby spoza grona pedagogicznego. Widzimy natomiast dużą wartość w prowadzeniu, lub co najmniej uczestniczeniu, wychowawców klas w zajęciach, ponieważ może to pomóc zbudować lepsze relacje z uczniami.

Scenariusze te mogą być również wykorzystane do przeprowadzenia cyklu zajęć w jednej klasie w czasie roku szkolnego – będą wtedy służyć jako swoisty program kompetencyjno-wychowawczy dla klasy.

Uwaga redakcyjna: za każdym razem, kiedy piszemy *uczennice* albo *uczniowie*, *nauczyciele* albo *nauczycielki*, *prowadzące* albo *prowadzący* itp., mamy na myśli wszystkie płcie, które pojawiają się w tej społeczności, używamy natomiast jednej formy dla łatwości czytania.

Życzymy Wam radości i ciekawych doświadczeń podczas prowadzenia spotkań według tych scenariuszy!

Agnieszka Winnik-Pomichter
Tomasz Kołodziejczyk

Cel

Wsparcie uczestników w zorientowaniu myślenia na swoją przyszłość i identyfikację swoich zainteresowań.

Kryteria sukcesu

Uczestnicy:

- określą, w jaki sposób zainteresowania ich i innych osób w klasie mogą być wykorzystane w życiu ich klasy i szkoły;
- zidentyfikują własne zainteresowania i określą, co powinni zrobić, żeby je rozwijać.

Materiały

- arkusz *Zainteresowania jako drogowskazy życia*
- sprzęt do słuchania muzyki, linki do proponowanych utworów w załączniku nr 2
- arkusz *Moja idealna przyszłość* – dla każdego ucznia
- kartki A4
- mazaki, kredki

Przebieg zajęć

1. Zainteresowania w mojej klasie

Uczniowie siedzą w kręgu na krzesłach. Krzesel jest o jedno mniej niż uczestników. Osoba, która nie ma krzesła – na początku może to być nauczyciel – staje pośrodku kręgu, głośno mówi: *Wszyscy, którzy lubią...* i dodaje jakąś czynność, hobby, obszar itp. (np. *czytać książki przygodowe, zwierzęta, opiekować się dziećmi, oglądać anime*). Osoba mówiąca sama musi się tym interesować lub to lubić (w tym ćwiczeniu to bardzo ważne). Wszystkie osoby, których dotyczy wypowiedziane zdanie, muszą wstać i zmienić swoje miejsce. Osoba, która nie zdąży zająć miejsca, staje na środku i podaje kolejny przykład.

2. Zainteresowania – sposób na relaks i inspiracja do działania (dyskusja wokół tematu zainteresowań)

[Uwaga dla osoby prowadzącej:]

Ponieważ na pytanie *Jakie masz zainteresowania?* młodzież często odpowiada *Nie mam*, można na początku powiedzieć, że zainteresowaniami możemy nazwać to, co lubimy, jak spędzamy wolny czas poza szkołą, i wszystkie czynności, które sprawiają nam przyjemność].

Podsumuj poprzednie ćwiczenie: pamiętając, ile osób mówiło, że się czymś interesuje, i ile wstawało, żeby zmienić miejsce, przeprowadź rozmowę dotyczącą zainteresowań. Użyj następujących pytań:

- Czym się interesuje najwięcej osób w klasie?
- Czym jeszcze się interesujecie, a nie zostało to powiedziane w ćwiczeniu?
- W jaki sposób możemy szukać swoich zainteresowań i je rozwijać? Co nam może w tym pomóc?

- Co dają nam zainteresowania? (Np. miłe spędzenie wolnego czasu, dobry nastrój, energię, rozwój, motywację do działania, wzmacnianie poczucia własnej wartości, możliwość poznania innych osób itp.).

Jeżeli uczestnicy nie poruszą tego w dyskusji, warto podkreślić, że zainteresowania mogą być podpowiedzią przy wyborze naszej dalszej drogi edukacyjno-zawodowej. To, czym się interesujemy, możemy przełożyć na wybór kierunku dalszego kształcenia czy szkoły ponadpodstawowej.

3. Zainteresowania jako drogowskazy życia

Uczniowie pracują w trzy- lub czteroosobowych zespołach. Każda grupa losuje po jednej osobie z arkusza *Zainteresowania jako drogowskazy życia*. Zadaniem zespołów jest zapoznanie się z opisem zainteresowań osoby i zastanowienie się nad dwoma zagadnieniami:

- Do jakich działań w klasie/ szkole/ ze znajomymi dana osoba może wykorzystać swoje zainteresowania?
- Do jakich działań dana osoba będzie mogła w przyszłości wykorzystać swoje zainteresowania? Zadaniem uczniów jest też wskazanie możliwego zawodu lub zawodów ucznia przedstawionego w historii.

Odpowiedzi zapisują na kartce.

Po zakończeniu pracy grupy prezentują efekty w następujący sposób: czytają głośno opis zainteresowań wylosowanych osób i odpowiedzi do polecenia.

Po prezentacji każdej z grup możesz zapytać, czy inne grupy mają jeszcze jakieś pomysły, możesz podzielić się swoimi pomysłami.

4. Wizualizacja

Zapowiedz kolejne ćwiczenie – wizualizację. Jeśli uczniowie nigdy wcześniej nie mieli doświadczeń z taką pracą, objaśnij, na czym ona polega. Poproś, żeby usiedli wygodnie – mogą siedzieć prosto, położyć głowy na kolanach lub, jeśli to możliwe, oprzeć głowy na ławkach. Zachęć, aby na czas ćwiczenia zamknęli oczy. Powiedz, że za chwilę włączysz muzykę i będziesz opowiadać pewną historię. Zadaniem uczniów jest uważne słuchanie. Ćwiczenie będzie trwało około siedmiu minut.

Włącz muzykę (może to być Twoja ulubiona spokojna muzyka lub jedna z propozycji z załącznika nr 2) i spokojnym głosem powiedz:

Usiądź wygodnie. Zamknij oczy. Weź trzy głębokie oddechy. Pozwól sobie na kilka minut spokoju i relaksu. Wyobraź sobie, że jest piękny letni dzień. Świeci słońce. Idziesz ścieżką przy lesie. Po prawej stronie rosną wysokie sosny, po lewej rozpościera się łąka pełna kwiatów. Słychać śpiew ptaków. Nie musisz się nigdzie spieszyć. Jesteś pełen energii, uśmiechasz się. Jest ciepło. Czujesz zapach kwiatów. Dochodzisz do miejsca, z którego rozchodzi się wiele dróg. To magiczne miejsce. Każda droga ma inny kolor i wiedzie do innej wersji Twojej przyszłości. Wybierz tę drogę, która poprowadzi Cię do najpiękniejszej wersji Twojej przyszłości, jaką tylko możesz sobie wyobrazić. Jaki ma kolor? Idziesz dalej wybraną drogą. Towarzyszy Ci ogromna ciekawość. Masz poczucie, że dookoła jest tak, jak powinno być – panują tu spokój, radość i zadowolenie. Dochodzisz do polany, na której stoi duży telewizor. Obok niego leży pilot i karteczka z informacją: „Jeśli chcesz zobaczyć swoją najpiękniejszą przyszłość, naciśnij zielony przycisk”. Po chwili wahania bierzesz pilota do ręki i naciskasz przycisk. I nagle – jak w filmach – zostajesz

wciągnięty w ekran telewizora i przeniesiony do świata za 20 lat. Widzisz wszystko dookoła, ale nie możesz niczego dotknąć. Nikt też nie widzi Ciebie. Z zaciekawieniem rozglądasz się po świecie swojej najpiękniejszej przyszłości. Co widzisz? Jak wygląda ten świat? Jakie ma kolory? Widzisz też siebie za 20 lat. Jak wyglądasz? Czym się zajmujesz? Jakie masz zainteresowania? Jak wygląda miejsce, w którym mieszkasz? Kto jest obok Ciebie? Jak spędzasz wolny czas? Co sprawia Ci radość? Co jest dla Ciebie ważne w Twojej najpiękniejszej przyszłości? Czujesz, jak wypełnia Cię radość i zadowolenie. To jest bardzo dobry świat dla Ciebie. Dokładnie taki, o jakim marzyłeś. Czas pobytu powoli dobiega końca. Znowu siedzisz na polanie. Telewizor i pilot zniknęły, a na ich miejscu pojawiło się pudełko przewiązane niebieską kokardą z napisem: „To prezent dla Ciebie – w środku jest ukryta wskazówka, rada od Ciebie starszego o 20 lat. Otwórz mnie”. Z zaciekawieniem bierzesz prezent do ręki, rozwiązujesz kokardę i otwierasz pudełko. W środku jest koperta, a w niej rada dla Ciebie od Twojej wersji samego siebie z najpiękniejszej przyszłości. Otwierasz kopertę i czytasz... Co jest tam napisane? Jaką radę dałeś sobie Ty z przyszłości? Uśmiechasz się. Nagle i pudełko, i karta znikają. Ale Ty pamiętasz, co było na niej napisane. Masz to w swojej głowie. Powoli wracasz na ścieżkę przy lesie. Idziesz spokojnie i z uśmiechem na twarzy. Dobrze było spotkać siebie w tak pięknej przyszłości. Już teraz wiesz, co możesz robić, żeby pozwolić jej się spełnić. Za chwilę policzę od trzech do jednego. Kiedy powiem „jeden” – otwórz powoli oczy i wróć do klasy. Trzy, dwa, jeden...

Porozmawiajcie o tym, jak uczniowie czuli się podczas tego ćwiczenia. Czy łatwo/trudno było im wyobrazić sobie, co słyszeli? Możesz też zapytać o to, jaki kolor miała droga, którą wybrali.

Poproś, by kilka osób opowiedziało, jak wyglądała ich najpiękniejsza przyszłość. Możesz także zapytać, jaką radę przeczytali na kartce z listu od starszej wersji samych siebie.

5. Moja przyszłość

Rozdaj uczniom karty pracy (arkusz *Moja przyszłość*) i poproś, aby uzupełnili je, korzystając z wrażeń, wizji i myśli z poprzedniego ćwiczenia. Podkreśl, żeby obrazek chmurki został czysty (tzn. żeby nic nie pisali w tym miejscu).

Jeżeli będzie na to czas, chętne osoby mogą pokazać swoje arkusze innym i porozmawiać o tym doświadczeniu i swoich wyborach – jakie mają refleksje po ćwiczeniu i jakie widzą podobieństwa i różnice w swoich arkuszach.

Możecie też porozmawiać o tym, komu z dorosłych chcieliby pokazać swoje arkusze.

6. Rundka na zakończenie

Poproś, aby każda osoba dokończyła samodzielnie zdanie: *Z myślą o swojej najpiękniejszej przyszłości od dziś zacznę...* lub *Z myślą o swojej najpiękniejszej przyszłości od dziś przestanę...* i wpisała je w obrazek chmurki na swojej karcie pracy.

Na zakończenie poproś, aby wszyscy po kolei przeczytali to zdanie głośno.

Zainteresowania jako drogowskazy życia

Arkusze dla uczniów i uczennic

BARTEK

Bartek od zawsze szybko uczy się wierszy na pamięć. Pięknie je recytuje. Nagrywa z kolegami skecze. Uwielbia zmieniać głosy, naśladować dźwięki i odgrywać role. Zna się też dobrze na muzyce. Korzystając z programu komputerowego, miksuje różne utwory.

JULIA

Julia uwielbia zwierzęta. Miała rybki, chomika, świnkę morską. Od czterech lat jeździ konno. Ostatnio rodzice pozwolili jej mieć kota. Zapisła się do facebookowej grupy Miłośnicy Kotów i dzięki temu poznała wiele zwyczajów kotów i sposobów, jak o nie prawidłowo dbać. Zawsze się przejmuje, kiedy słyszy, że ktoś porzuca koty czy psy. Ostatnio zapisała się z koleżanką do Klubu Wolontariatu i chodzi wyprowadzać psy na spacer.

KASIA

Kasia od dzieciństwa lubi czesać włosy i układać fryzury. Już jako dziecko uwielbiała, kiedy mama pozwalała robić sobie kucyki lub zaplatać warkocze. Śledzi telewizyjny program *Afera Fryzjera*. Ogląda też tutoriale, jak robić makijaż, i chętnie wypróbować je na sobie. Na ostatnie urodziny dostała wymarzoną lampę UV LED do paznokci i w wolnym czasie wypróbować jej działanie.

DAGMARA

Dagmara od trzech lat pełni funkcję gospodarza klasy. Ma głowę pełną przeróżnych pomysłów. To ona jako przedstawicielka klasy chętnie chodzi do nauczycieli załatwiać przełożenie klasówek. Udziela się też w samorządzie uczniowskim. Przyjaciółka żartuje, że *gdzie diabeł nie może, tam Dagmarę pośle*. Jest też harcerką. Pełni już funkcję zastępowej.

KACPER

Kacper lubi grać w gry komputerowe. Interesuje się też komputerami. Potrafi zainstalować różne programy i naprawić drobne problemy. Ostatnio sam rozłożył swój komputer i dodał do niego więcej pamięci, dzięki czemu sprzęt działa dużo sprawniej. Kacper lubi też obrabiać zdjęcia w programach graficznych.

Przeczytajcie opis wylosowanej osoby i odpowiedzcie na pytania:

- 1) Do jakich działań w klasie/ szkole/ ze znajomymi dana osoba może wykorzystać swoje zainteresowania?
- 2) Do jakich działań dana osoba będzie mogła w przyszłości wykorzystać swoje zainteresowania? Wskażcie też możliwy zawód lub zawody ucznia przedstawionego w historii.

Zapisać swoje odpowiedzi.

Załącznik nr 2

Propozycje muzyki do wizualizacji:

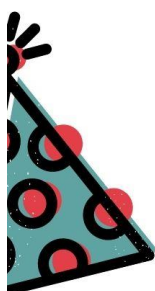
<https://www.youtube.com/watch?v=hlWil4xVXKY>

<https://www.youtube.com/watch?v=5LXhPbmoHmU>

MOJA IDEALNA PRZYSZŁOŚĆ

Jak się czuję w mojej idealnej przyszłości :

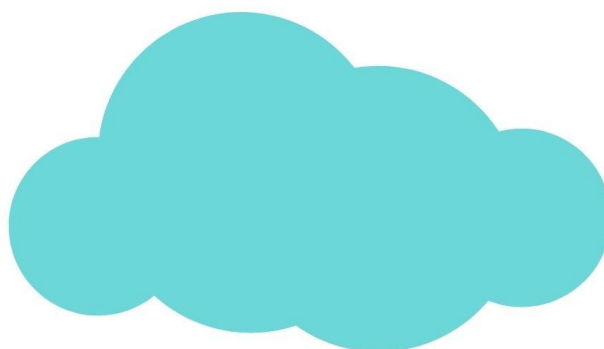

Co robię w mojej idealnej przyszłości (czynności, zawód, hobby):

Co jest dla mnie ważne w mojej idealnej przyszłości:

Ważna rada na teraz:

PROJEKT REALIZOWANY JEST PRZEZ:

PARTNERAMI PROJEKTU SĄ:

PROJEKT WSPIERAJĄ:

Projekt Szkoła dla innowatora współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020, Priorytet 2: Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I, Działanie 2.4: „Współpraca w ramach krajowego systemu innowacji” PO IR, Poddziałanie 2.4.1. inno_LAB-Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów.